

SVATÝ

ANTONÍN

PADUÁŇSKÝ

SVATÝ ANTONÍN PADUÁNSKÝ

S V A T Ý A N T O N Í N
LEGENDA PRVNÍ čili NEJSTARŠÍ ŽIVOT

PŘELOŽIL

A POZNÁMKY PŘIDAL

P. JAN EV. URBAN O. FR. M.

1931

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKY,
PRAHA

N I H I L O B S T A T

P. Jan Štikar

censor ordinis

Pragae, die 15. Maji 1931

I M P R I M I P O T E S T

P. Josef Hopfinger

Minister Provincialis

Pragae, die 15. Maji 1931

N I H I L O B S T A T

P. Marianus Schaller O. S. B.

censor

Emaus Pragae, die 17. Maji 1931

I M P R I M A T U R

Dr. Antonius Eltschkner

vicarius generalis

Pragae, die 29 Maji 1931

N. E 7114

1231 1931

700 let jest tomu, co zemřel na této zemi chudý syn Františkův, Antonín, — v hornoitalském městě Padově, — a 700 let jest tomu, co se narodil nebi a začal žiti celému světu veliký Divotvůrce — s v a t ý A n t o n í n, — a žije podnes.

*Žije u Boha a žije v srdcích věřícího lidu celého křesťanského světa: Není život pouhé vzpomínky, je to život plný činnosti a skutku, neboť Antonín u Boha vyprošuje větší dobrodiní, než mohl kdy na této zemi a v duších křesťanů žije jako jeden z nejzářnějších vzorů života, plného živého spojení s Bohem. *)*

Kéž nalezne nám Antonín, — slavný svou přímluvou při nejružnějších ztrátách, — i východisko, které by bylo jedině správné, z hospodářských béd a sociálních problémů,

— kéž nalezne i našemu lidu to, co postrádáme nejbolestněji, — v í r u v Boha a v Toho, jehož poslal, Ježíše Krista, — a k ř e s t a n s k o u m r a v n o s t !

V Praze u Františkánů, 1931.

**) I autor tohoto životopisu správně zdůrazňuje více jeho svatý život než vnější důkazy jeho moci před Bohem a tento překlad by měl právě v srdcích věřících vzbudit úctu k přísnému životu světcovu a ukázati, že zdrojem vši úcty zůstává vždy pravá, vnitřní ctnost, modlitba a přísný sebezápor. A pochopení, že velikost svatých jest v jejich věrnosti k vůli Boží, jak se jim jevila v příkázáních, v příkladu Spasitelově a ve vedení Milosti, a že nespočívá jen ve vnějších skutcích neb dokonce jen v zázracích, by mělo být plodem velikého jubilea svatoantonínského.*

ÚVOD.

Vše, co víme o svatém Antonínovi, zvláště o jeho způsobu života a charakteru, podává nám skoro výlučně t. zv. Legenda Prima nebo-li Vita antiquissima, První Legenda či Nejstarší Život. Vydal ji francouzský učenec K e r v a l r. 1904 v Paříži a možno ji považovati za autentickou i v tom smyslu, že vznikla v souvislosti s kanonizačním procesem. Všechny životopisy světcovy čerpají z ní jako z nejpůvodnějšího pramene a bez ní by byly naše vědomosti o něm skoro jedině legendární. Jest tedy jistě vhodné, ježto tvoří základ všeho, co o Antonínovi víme, podati ji i našemu lidu jako důstojný památník k tak velikému jubileu.

Již její počátek ukazuje, že autor je součastníkem svatého Antonína a podrobné líčení událostí po smrti by skoro dosvědčovalo, že vše spolu prožil. Tím ovšem je časově zaručen její význam pro životopisné badání o světcích. Kervalovo vydání pak s důkladným kritickým textovým aparátem podává pravděpodobně její nejpůvodnější znění.— Jejímu stáří jest i přičítati sloh, který jsme hleděli v jeho starožitném znění poněkud vystihnouti.

Životopis má dvě části: První jedná o

mládí sv. Antonína podle zpráv, jak je dal autorovi lissabonský biskup Soeiro, který dlel právě tehdy v Itálii. Veřejná činnost Antonínova není již tak podrobně líčena, ano, o jeho pobytu ve Francii se neděje ani zmínka. Konec života jest opět probrán velice podrobně. —

Druhý díl popisuje události po smrti, pohřeb a svatořečení. Ke konci byl také přidán seznam zázraků, jenž jest asi doslovným opisem úředního kanonizačního aktu. Ježto nepatří již k vlastnímu životopisu, nepřidali jsme ho k tomuto překladu. —

R e s p o n s o r i u m, které přidáváme na konec a jež jest nejoblíbenější modlitbou ke světcí, složil sv. Bonaventura a jeho obsah tvoří právě souhrn zázraků, přidaných ke konci této legendy. —

*ZAČÍNÁ PŘEDMLUVA K ŽIVOTU
SVATÉHO ANTONÍNA VYZNAVA-
ČE A K VYLÍČENÍ JEHO ZÁZRA-
KŮ, JEŽ POTVRDIL PAN PAPEŽ
ŘEHOŘ I. A KARDINÁLOVÉ ŘÍM-
SKÉ CÍRKVE.*

1.

Pohnut stálými prosbami bratří a zároveň povzbuzen užitkem spasitelné poslušnosti považují za dobré, abych popsal ke cti a slávě všemohoucího Boha a k rozmnožení lásky a zbožnosti věřících život a skutky našeho blaženého Otce a bratra Antonína. Neboť v životech svatých se děje, co se předává písmem budoucím věřícím, aby slyšeli o zázračných skutcích, které Bůh činí ve svatých a aby stále a ve všem byl chválen Hospodin a aby se poskytovala věřícím pravidla k nápravě života a roznícení zbožnosti.

Cítím se sice úplně nedostatečným k tak velikému dílu, ale přece nekladu hráz svým rtům, důvěřuje, že moje předsevzetí doplní ten, jenž vidí úmysl srdce. Budu jen krátce mluvit k věrným Kri-

stovým, maje na paměti především pravdu, slovy prostými, aby snad plodná výmluvnost slovní nesloužila lahodě sluchu, nýbrž aby lidé použili těchto listů ke svému užitku.

Konečně také o něčem píši, co jsem sám neviděl, ale co jsem se dověděl od pana Sugeria, druhého biskupa lissabonského, a od jiných katolíků, jak mi to sdělili. Vždyť tak psal i Marek a Lukáš evangelium, tak sepsal svatý Řehoř »Rozmluvy« s Petrem, přednášeje tak vypravování hodnověrných lidí o tom, co sděluje, jak sám svědčí.

Aby pak věřící, kteří chtějí zbožně čísti tento životopis, mohli snadněji najíti, co hledají, rozdělil jsem dílko na dvě části, a vložil do jednotlivých kapitol další rozdělení na odstavce. V prvním díle jsem rozvedl významnější jednotlivosti, vybrav pro krátkost z mnoha jen některé, a to od doby, kdy přijal řeholní roucho. V dalším pak jsem spojil za pomoci bratří a jiných věřících zázraky, které Pán jím činil.

Napomínám pak čtenáře, já, jenž to

napsal, až to bude čísti a postřehne, že jsem v něčem řekl méně nebo jakousi neopatrnou mnohomluvností překročil někde hranice pravdy, aby mě nevinil ze lži nebo klamu, nýbrž spíše odpustil milosrdně moji nevědomost nebo zapomět-
livost.

2. O MĚSTĚ, KDE SE NARODIL SVATÝ ANTONÍN.

V království Portugallském jest prý na západní straně jakési město na samém konci světa, jež obyvatelé nazývají Ulixbona, protože prý, jak se lidově praví, bylo od »U l i x a dobře z a l o ž e n o«.¹⁾

A Isidor v knize Etymologií řekl o témž městě: Olispona, to jest od Ulixé založená: a podle toho, jak učí zeměpis-
ci, odděluje se tam nebe a moře od země.

V jeho zdech stojí chrám podivuhodné velikosti, postavený ke cti přeslavné Panny Marie, v němž odpočívá, uctivě pocho-
váno, drahocenné a úctyhodné tělo bla-

hoslaveného mučedníka Vincence. Po jeho západní straně měli šťastní rodiče svatého Antonína dům, důstojný svého postavení, který svým prahem směřoval přímo ke dveřím chrámovým. Ti, když zplo dili v květu mládí tohoto šťastného syna, dali mu při křtu jméno *F e r d i n a n d*. Dali ho pak na výchovu v posvátných vědách ke zmíněnému chrámu Boží Rodičky a svěřili tak budoucího hlasatele Kristova z jakési předtuchy vedení služebníků Kristových. —

3. *JAK VSTOUPIL DO ŘÁDU SVATÉHO AUGUSTINA.*

Proživ tedy dětská léta v otcovském domě, došel šťastně věku patnácti let. Když ve věku, kdy lze se již zasnoubiti, vzrůstala v těle hnutí zkažené přirozenosti, a když cítil, že jest mimořádně pokoušen k nedovoleným věcem, ani v nejmenším nepovolil uzdy mládí a rozkoši, nýbrž přemáhaje lidskou křehkost, spoutal otěže mohutně útočící tělesné žádostivosti. A již

i svět se mu denně více protivil a brzo obrátil od něho kroky, které nikdy k němu docela nenařídil, v bázni, aby ani v nejmenším na nohou mu neuvízl prach pozemského štěstí, který by překážel duchu, toužícímu rychle běžeti po cestě Boží. —

Blízko města, o němž mluvíme, jest klášter řádu svatého Augustina, nepříliš vzdálený od městských hradeb, v němž slouží Bohu mužové, proslulí zbožností, v rouchu řeholních kanovníků. Na toto místo se uchýlil muž Boží, pohrdnuv radostmi světskými, a pokorně a zbožně přijal roucho řeholního kanovníka. Když tam ztrávil skoro dva roky, a pozoroval, že časté návštěvy přátel se těžko snesou se zbožnou myslí, rozhodl se, že opustí rodné město, aby odstranil veškerou příčinu podobných rozptýlení, která nemálo působí na zeslabení mužného ducha, a aby chráněn vzdáleností krajiny, mohl klidněji sloužiti Bohu. — Dostav tedy na své prosby jen stěží od představeného dovolení, změnil místo, nikoli však řád, a odebral se s vroucím duchem do kláštera Svatého Kříže v Koimbře. —

4. JAK TAM POKROČIL VE SVATOSTI A VĚDĚ.

Služebník Boží Antonín, byv z horlivosti o přísnější kázeň a z lásky k hojnějšímu pokoji přeložen do kláštera životodárného Kříže, ukazoval svým životem, horlivějším než dříve, že se stala změna nikoli tak místa jako spíše mravů. A protože podle Písma²⁾ »nikoli být v Jerusalemě, nýbrž v Jerusalemě dobře žíti jest chvályhodné«, zařídil se tak v tomto klášteře, že všem bylo jasno, že vyhledal klid tohoto místa, jen aby dosáhl nejvyššího stupně dokonalosti. Stále vzdělával ducha pilným studiem a cvičil jej rozjímáním; a ani ve dne ani v noci podle času, neustával pročítati božská Písma, v nichž čítaje texty historicky pravdivé, posiloval brzy na nich víru allegorickým výkladem, brzy zase obraceje slova Písma na sebe, vzbuzoval ctnostné úkony. A tak zkoumaje šťastnou jakousi zvědavostí hlubiny výroků Božích, ozbrojil rozum proti nástrahám bludu důkazy z Písma; spisy pak svtců pročítal s toužou svědomitou pílí.

Tak se stalo, že svěřiv vše, co četl své dobré paměti, získal si náhle nikým nečekanou znalost Písma.

5. JAK VSTOUPIL SVATÝ ANTONÍN DO ŘÁDU BRATRŮ MENŠÍCH A JAK MU ZMĚNILI JMÉNO.

Avšak později, když pan Petr, kralevic, přivezl z Maroka ostatky svatých mučedníků³) z řádu Bratrů Menších a uvedl ve známost po všech španělských provinciích, že pro jejich zásluhy mu bylo zázračně pomoheno, uslyšel i sluha Boží Antonín o divech, které se daly na jejich přímluvu, i on byl stržen na cestu síly Ducha Svatého a opásal pasem víry svá bedra a ozbrojil své rámě zbrojí této horlivosti. Řekl si v srdci svém: »Kéž by mi dal Nejvyšší podíl na koruně svých svatých mučedníků. Kéž by meč katův také našel mou skloněnou šíji pro jméno Ježíšovo. Mohu se toho nadíti? Dočkám se té sladké chvíle?« — . . . Tak podobně si šeptal ve svém srdci.

V tom čase žili nedaleko města Koim-

bry na místě, zvaném Svatý Antonín, bratří z řádu Menších bratří, kteří se sice nevyznali v písmech, ale s í l u Písma ukazovali svými skutky. Podle stanov svého řádu docházeli často do kláštera, v němž byl muž Boží, a prosili o almužnu. Jednoho dne, jak ostatně míval ve zvyku, přišel k nim muž Boží jakoby je chtěl jen spatřiti a když byli o samotě, řekl jim mezi jiným: »Bratří drazí, s vroucí touhou chci přijmouti roucho vašeho řádu, jen když mi slíbíte, že hned, jak vstoupím, mě pošlete do země Saracénů, abych také mohl dojíti účasti na koruně svatých mučedníků«. — Bratří, potěšení nemalou radostí slovy takového muže, stanoví hned druhý den k provedení záměru, a zamezí tak oddálení, aby snad z prodlení nenastalo nebezpečí. —

Mezi tím, co se bratří s radostí vraceli domů, zůstal Antonín ještě v klášteře, aby si vyžádal dovolení svého převora. Jenom stěží je na převoru vynutil a bratří, nepomněvše na slib, přišli podle úmluvy druhého jitra a ihned oděli ještě v klášteře muže Božího rouchem svého řádu.

Když se to stalo, přiběhl jeden z řeholních kanovníků k Antonínovi a s trpkostí v srdci mu pravil: »Jdi si, jdi, snad se ještě staneš svatým . . . « Muž Boží Antonín se k němu obrátil a pokorným hlasem mu odpověděl: »Až uslyšíš, že jsem se stal svatým, jistě budeš za to Boha také chváli.« — Po těch slovech spěchali bratří rychle domů a přijali nového hosta, jenž šel s nimi, s projevy upřímné lásky. —

Ježto se však Boží sluha obával útoku svých rodičů, snažil se utéci před starostlivostí těch, kteří by ho mohli hledati. Proto změnil své jméno a nazval se A n t o n í n, a naznačil tím skoro prorocky, jakým se stane v budoucnosti hlasatelem slova Božího: Antonius totiž značí asi A l t e t o n a n s, to jest z hloubky hřmící a skutečně zněl jeho hlas jako mohutná polnice, kdykoli mluvil mezi dokonalými o boží Moudrosti skryté v tajemstvích a takovými slovy hřměly z něho hloubky Písem svatých, že obyčejně jen málokdo, i když byl v jejich smyslu vycvičen, byl s to porozuměti výmluvnosti jeho jazyka.

6. JAK ŠEL DO MAROKA A O JEHO NÁVRATU.

Vůčihledě tedy vzrůstala jeho horlivost o víru a stále důrazněji ho tísnila, a žízeň po mučednictví, vzplanuvší jednou v jeho srdci, nedávala mu pokoje. — A tak se stalo, že dosáhnuv podle daného slibu dovolení, odešel rychle do země Saracénů. Avšak Nejvyšší, znaje lidské úkoly, zřejmě se mu postavil v cestu a dopustiv naň nemoc po celou zimu ho nechal zle se jí trápiti. A věc dopadla tak, že když poznal, že s jeho úmyslem nic nebude, vydal se na zpáteční cestu po moři do své rodné země, aby aspoň získal ztracené zdraví. Ale chtěje se dostatí lodí ke břehům španělským, viděl náhle, že ho větry zahnalý až k Sicilii. —

V téže době byla svolána generální kapitola⁴), jež se měla slaviti u Assisi. Jakmile se o tom Antonín dověděl od bratří v Messině, nabyt náhle síly a odebral se ihned k místu kapitoly. —

7. JAK PŘIŠEL DO ROMAGNY A JAK TAM ŽIL.

Když se kapitola podle obyčeje skončila, a ministři posílali bratry sobě svěřené na jejich místa, zůstal Antonín sám v rukou generálního ministra:⁵⁾ bylt novicem a jak se zdálo, mnoho užitku nesliboval, a tak nikdo z ministrů oň nežádal, protože ho ani neznali. Požádav konečně stranou bratra Gratiána, jenž tehdy byl ministrem bratří v Romagni, začal ho sluha Boží Antonín pokorně prositi, aby si ho vzal od generálního ministra a odvedl s sebou do Romagny, a vyučil ho začátkům duchovní kázně. Nižádná zmínka o vědomostech a vzdělání, žádná chlouba církevními hodnostmi nezazněla z jeho úst, ale chtěje spoutati celou vědu a rozum ve službu Kristovu, ukazoval, že jen o Něm a to o Ukřižovaném chce věděti, po něm žízni, jej objímati . . .

Bratr Gratián, zalíbiv si jeho podivuhodnou zbožnost, svolil ku přání muže Božího a ujav se ho, odvedl ho do Romagny. Když tam muž Boží podle vůle

Páně došel, dostal dovolení, aby se směl odebrati zbožně do poustevny na Hoře Pavlově (Mons Pauli),⁶⁾ a tam, opustiv svět, ponořil se do ticha a pokoje těchto míst.

Když byl již nějakou dobu na tomto poustevnickém místě, vystavěl si jeden z bratří v jakési jeskyni cellu vhodnou ku modlitbám, aby v ní mohl volněji s Bohem obcovati. Když ji jednoho dne muž Boží spatřil a zpozoroval, jak se to místo hodí dobře k modlitbě, obrátil se na onoho bratra s pokornou prosbou, aby mu ono místo postoupil.

Dosáhnuv tedy tohoto pokojného místa, odcházel denně Antonín, sluha Boží, po společné ranní modlitbě, do této celly, vzav si s sebou kousek chleba a nádobu s vodou. A nutě tak tělo, aby sloužilo duchu, ztrávil o samotě celý den, vraceje se ovšem podle stanov řeholní kázně v hodinu společných cvičení.

Nejednou však, když ho zvon volal,²⁾ on se chtěl vrátiti k bratřím, nemohly se slabené údy unésti bděním vysíleného a posty vyhublého těla. A dokonce tak ně-

kdyspoutal svou tělesnou schránku uzdou zdrželivosti, že se mohl vrátiti pouze podporován bratřími, jak to dosvědčuje jeden svědek, který při tom byl.

8. *JAK SE DOVĚDĚLI BRATŘÍ O JEHO VĚDOMOSTI.*

Po dlouhé době se stalo, že bratří byli posláni do jednoho města, aby tam přijali svěcení. Mezi těmi, kteří se z našich bratří a také z bratří Kazatelů z různých stran z téhož důvodu sešli, byl i Antonín. V hodině oběda, když se všichni bratří podle obyčeje shromáždili, začal prositi ministr té provincie bratří Kazatelů, kteří byli také přítomni, aby podali přítomným, kteří po tom touží, slovo Boží na povzbuzení. A když každý z nich vytrvale tvrdil, že ani nechce ani nemůže kázati, protože není připraven, obrátil se ministr na Antonína a přikázal mu, aby kázal shromážděným bratřím, cokoli mu milost Ducha svatého vnukne. Nevěděl, že by Antonín něco mohl znát z Písma svatého, a domníval

se, že nečetl nic, leda to, co patří k církevním hodinkám a bohoslužbě, a spoléhal jen na to, že slyšel, že prý kdysi mluvil, když ho potřeba k tomu donutila. — A skutečně, jak ho znali bratří, vyznal se lépe v mytí kuchyňského nádobí, než ve výkladu Písem svatých, ač v pravdě byl mužem takové píce, že užíval své paměti místo knih a oplýval hojnou milostí duchovní výmluvnosti.

A co bych o tom mluvil mnoha slovy?

Všemi silami, pokud mohl, se bránil, ale konečně na hlučnou výzvu všech přítomných začal prostě mluvit: a když ono pero ducha svatého, jazyk jeho, jasným výkladem a krátkou řečí mnoho věcí bratřím vyložil, bratří zaraženi úžasným údivem do jednoho pozorně poslouchali mluvícího. Jejich úžas rostl nečekanou hloubkou slov a nejen to: neméně je vzdělával duch, jakým mluvil, a horoucí láska, takže všichni naplnění svatou útěchou, uctili ve služebníku Božím zásluhu svaté pokory i s darem výmluvnosti. —

9. O JEHO KÁZÁNÍCH PO ROMAGNĚ A O OBRÁCENÍ BLUDAŘŮ.

Poněvadž však podle svědectví Pána »nemůže se skrýti město vystavěné na hoře,«⁷) dostala se nedlouho potom k ministrovi provinciálovi zpráva o tom, co se přihodilo a Antonín byl přinucen, aby přerušil pokojné mlčení a vystoupil na veřejnost.

Byl mu přidělen úřad kazatele; milovník samoty byl vyslán, aby otevřel dlouho zavřená ústa a hlásal slávu Boží. Spoléhaje tedy na rozkaz představeného, snažil se býti kazatelem, vyvažujícím jméno *h l a s a t e l e e v a n g e l i a* přísností života. Obcházel města a městečka, vesnice a samoty a všem rozséval jak v hojnosti tak s vroucností semena života.

A když tak chodil a nedopřával si pro horlivost o duše ani odpočinku, stalo se, že vedením Božím přišel do města Rimini, kde bylo množství občanů svedeno bludařskou nepravostí; i svolal v krátku lid z celého města a začal s duchem vrou-

cím kázati a ačkoli se nikdy neučil filosofickým důkazům, přece vyvrátil nad slunce jasněji převrácené nauky bludařů. A síla slova jeho a spasné učení zapustilo v srdcích posluchačů tak hluboko kořeny, že vyhostili ze srdcí všechny stopy bludu a že nemalý počet věřících věrně přilnul ku Bohu. Mezi nimi i jednoho náčelníka bludařů, jménem Bonilla, jenž přes třicet let vězel v bludu, obrátil Hospodin sluhou svým Antonínem na cestu pravdy: přijav pokání, až do smrti zbožně poslouchal příkázání svaté církve římské.

10. O JEHO SLÁVĚ A UČINCÍCH JEHO KÁZÁNÍ.

Když pak určil generální minister Antonína, aby v zájmu řádu se odebral ku římské kurii, obdařil ho Nejvyšší takovou přízní u církevních knížat, že i papež i všechno množství kardinálů naslouchalo s vřelou zbožností jeho kázání. Vždyť takové věci a s takovu hloubkou v bohaté výmluvnosti čerpal z Písem svatých, že ho

sám pan papež s jakýmsi přátelským významáním nazval »Archou zákona«.

Jeho řeč, kořeněná solí milosti, vlévala posluchačům nemalou míru milosti. Starší se divili, že muž, jenž od mládí byl neučeným, tak jemně srovnává duchovní pojmy mezi sebou,⁸⁾ a mladší žasli, jak vytrhává kořeny a příležitosti hříchu a zasazuje pozorně do duší mravnost a ctnosti. A konečně muži všeho druhu, stavu a stáří se radovali, že poznali život, jenž souhlasí s tímto učením. Nepůsobil naň vůbec vliv osob, nézálakalo ho mínění ani lidská přízeň, nýbrž podle slova prorokova »jako mlatebný vůz, mající troucí zuby, zdrtil hory a pahorky obracel ve prach.«⁹⁾

11. JAK PŘIŠEL DO PADOVY A JAK TAM KÁZAL.

Ale ježto by trvalo dlouho, kdybýchom měli vypočítávati, kolik prošel provincií, kolik končin země naplnil síměm slova Božího, obraťme se raději k tomu, co se

nám zdá potřebnější a v čem vystupují jasněji ukázky jeho ctností.

Za generální kapitoly totiž, kdy přešvané ostatky blaženého otce Františka byly přeneseny na místo, na němž odpočívají, byl Antonín zbaven vedení bratří a dostalo se mu od generálního ministra všeobecné volnosti v kázání. A protože již dříve v době, kdy totiž spisoval kázání na neděle mezi rokem, se usadil v Padově a poznáv upřímnou věrnost občanů si je obzvláště zamiloval, jsa nyní tažen jejich podivuhodnou zbožností, rozhodl se, že použije své svobody a navštíví je nejprve. Když tedy z Božího vnuknutí přišel do města Padovy, přerušil kázání a věnoval celou zimu cvičení srdce ve ctnosti a na prosby Ostijského pána¹⁰⁾ věnoval se spisování kázání pro svátky svatých mezi rokem.

Mezi tím, co byl Antonín takto zaměstnán prací pro užitek bližních, přiblížila se postní doba. Vida, že nastává »čas příhodný a dnové spasení«,¹¹⁾ zanechal tohoto podniku a oddal se celou myslí kázání pro žíznící lid. —

Taková horlivost v kázání ho roznítla, že si umínil kázati bez přerušení po celých čtyřicet dní. A nepochybně to také učinil. A jistě to je obdivuhodné, že ač byl pro jakousi přirozenou tloušťku neustále nemocen, přece z nenasytné horlivosti o duše, byl často lačný až do západu slunce, jsa často zaměstnán kázáním, vyučováním a zpovídáním.

12. O PRONÁSLEDOVÁNÍ DĚBLOVĚ A O ZÁZRAKU SE SVĚTLEM, JAK JE VIDĚL.

Protože však žárlivec na každou ctnost, nepřítel starý, neustává překážeti dobrým skutkům, chtěje odvrátiti sluhu Božího Antonína od předsevzetí spasitelného, snažil se ho drážditi nočními představami. Nevypravuji vymyšlenou věc, nýbrž jak ji sám světec, dokud ještě žil, svěřil jednomu z bratří. Když jedné noci, na začátku onoho postního kázání, o němž jsme mluvili, popřával unaveným údům dobrodiní

spánku, náhle se odvážil ďábel násilně stisknouti hrdlo muže Božího a snažil se ho zadusiti. Ten však vzýval jméno přeslavné Panny a vtiskl na čelo znamení spasného kříže a zahnav tak nepřítele lidského pokolení ihned pocítil ulehčení. A když otevřel oči, chtěje prchajícího spatřiti, hle, celá jizba v níž ležel, zářila naplněna nebeským světlem: a věříme o tom světle, že bylo sesláno do cely mocí a silou Boží, a že milovník temnoty, nemoha snésti jeho paprsků, zahanben uprchl. —

13. O ZBOŽNOSTI PADUÁNSKÉHO OBYVATELSTVA A PLODECH JE- HO KÁZÁNÍ.

Když tedy služebník Boží Antonín viděl, že se mu otvírají ústa k mluvení a že lid ve velkém množství jako duha toužící po dešti k němu se ze všech stran hrne, stanovil na každý den určité kostely po městě: A když pro množství přicházejících mužů a žen nestači-

ly prostory chrámů nikterak pro takový nával lidu, vyšel při vzrůstajícím počtu na širé louky.

Scházely se totiž i z měst, městeček a vesnic kolem Padovy skoro nesčetné zástupy z obou pohlaví, žíznící všichni s největší zbožností po slově života a důvěřujících pevně, že se jim z jeho vyučování dostane spásy. Vstávali uprostřed noci a snažili se navzájem předstihnout, spěchajíce s hořícími světly a s velikou horlivostí na místo, kde měl kázat. Byl bys mohl viděti vojáky i urozené dámy, jak v temnotách běží, a ti, kteří byli zvyklí hověti zhýčkaným údům na měkkých polštářích po nemalou část dne, předbíhali se bděle a beze všech obtíží, aby, jak se vypravuje, mohli spatřiti tvář kazatelovu. Byli mezi nimi starci, běželi mladíci, muži i ženy, každého stáří a stavu. Ti všichni odložili různé ozdoby a užívali, abych tak řekl, takřka řeholního šatu.

A dokonce i ctihodný biskup padovský se svým duchovenstvem chodil zbožně za služebníkem Božím Antoní-

nem a stav se tak vzorem svého stáda, napomínal k poslouchání kázání pokorným příkladem.

A všichni dohromady i jednotlivě tak toužebně naslouchali slovům, že ačkoli jak se tvrdí, často třicet tisíc lidí naslouchalo kazateli, nezazněl ani hlásek ani šumot v tak velikém množství: ale neporušující mlčení, jako jeden muž všichni dávali s napjatým duševním i tělesným sluchem pozor na mluvícího. — Stánkáři také a vůbec lidé, kteří měli jakékoli sklady pro prodej zboží, nevyložili dříve kolemjdoucím svého zboží pro samou touhu po slyšení, dokud kázání neskončilo. —

Ženy dokonce přinášejíce si nůžky, ustříhovaly si z jeho hábitu jakoby ostatky ze samé zbožné úcty a kdo se mohl dotknouti okraje jeho roucha, pokládal se za blaženého a ani sám nebyl bezpečen před zástupem naň se hrnoucích lidí, takže ho musil obklopiti velký zástup silných mladíků nebo musil pozorně si vyhlédnouti místo, kudy by

utekl nebo konečně čekal, až lid odešel na příhodný čas.

Rozvaděné přiváděl k bratrskému pokoji, zajatým dával svobodu, lichváře a lupiče nutil k náhradě, a to tak, že kladli k jeho nohoun peníze v ceně zadlužených domů a polí a že podle jeho rady vše, co odcizili, buď poškozeným navrátili nebo je odprosili. Také lehké ženy odvracel od bezbožné neřesti, zloděje, vyhlášené zločiny, káral tak, že se ani cizí věci nedotkli. A tak dokonal šťastně okruh čtyřiceti dnů a nashromáždil Pánu milostnou žeň.

A myslím, že se nesmí zamlčet, že takové množství lidí obojího pohlaví posílal k vyznání hříchů, že ani bratří ani jiní kněží, jichž ho následoval nemalý počet, nestačili zpovídat. Vypravovali také kající, že byli napomenuti božským viděním, posláni k Antonínovi a že jim bylo přikázáno, aby ve všem poslechli rad Antonínových. Někteří však, již po jeho smrti, přicházeli ve skrytu k bratřím a dosvědčovali, že se jim blažený Antonín zjevil ve spán-

ku a že jim sdělil jména bratří, k nimž je posílal. †

14. JAK PŘEDPOVĚDĚLSVOUSMRT.

Slavný vyznavač Boží Antonín věděl dlouho předem o době své smrti. Aby však příliš bratří nezarmoutil, tajil pečlivě před nimi blížící se konec tělesného života. Když stál asi patnáct dní před tím, než splatil dluh svému tělu, na jednom z pahorků a pozoroval ladnou padovskou rovinu, zaplesal v duchu a podivnými chvalami opěval polohu města. A obrátiv se na bratra, průvodce svého na cestě, předpověděl, že v brzku bude oslaveno velikou ctí. Ale jaká to bude pocta a od koho se jí městu dostane, nezmínil se ani slovem.— A věříme, že touto ozdobou města Padovy není nic jiného, než zásluhy jeho svatosti, jimiž brzo mělo býti oslaveno a které, jak vidíme, ji zvelebily podivuhodnou a mimořádnou slávou.

15. O CELLE, KTEROU SI DAL VY- STAVĚTI V KORUNĚ OŘECHU.

Mezitím se v |sousedství města při-
blížila doba žní. Vida tedy věrný a
moudrý sluha Boží, že lid se musí nyní
zaměstánávati svážením žně, soudil, že
se musí přestati s kázáním až na pří-
hodnou dobu a propustiv zástupy lid-
stva, zatoužil po 'tichých místech a ode-
bral se na místo, zvané pole svatého
Petra, aby tam požíval klidu a samoty.

Jeho příchodem byl nemálo potěšen
jakýsi urozený muž, jménem Tiso, a
zbožně nabídl muži Božímu Antoníno-
vi pečlivé služby lásky. Týž byl také ma-
jitelem místa 12 bratří.¹²⁾ Měl pak jed-
no místo, porostlé háji, nedaleko od
místa bratří, kde zároveň mezi lesními
stromy vyrostl ořech značné rozlohy:
Z jeho |kmene trčelo do výše šest větví,
které tvořily jakousi korunu. Když pak
jednoho dne spatřil muž Boží podiv-
nou jeho ladnost, ihned 'si na něm dal
z vnuknutí Ducha Svatého vystavěti
cellu, hlavně proto, že to místo skýtało

příležitost k samotě a slibovalo milý klid pro rozjímání. Když se to zmíněný pán od bratří dověděl, dal svázati do čtverce a napříč kůly větvemi a vystavěl vlastníma rukama z rohoží cellu. I jeho dvěma druhům dal zhotoviti celly podobné stavby, připraviv ovšem hořejší z nich s větší péčí pro potřebu světcovu, druhé upraviv podle libosti bratří s péčí ovšem poněkud menší.

A jistě v této celle vedl služebník Boží Antonín nebeský život a věnoval se jako pilná včela cvičení svatého rozjímání. To byl konečně jeho poslední obytný dům mezi smrtelníky, na němž ukazoval, jak vystupuje a přibližuje se k nebi. —

Z A Č Í N Á S E D R U H Á Č Á S T .

16.

V předcházejícím díle našeho pojednání, které jsme dokončili z Boží milosti a síly, s pokornou zbožností, ale především podle pravdy, jsme sepsali život a skutky přeblaženého otce a bratra našeho Antonína,

Avšak zázraky, které Bůh zástupů kolem něho a jím ráčil způsobiti, ode dne smrti jeho a nadále, jak nám byly podle vypravování mužů věrohodných sděleny, hodláme seřaditi v tomto díle.

Avšak protože nemůžeme věděti všecko a abychom čtenáře neunavili četbou mnoha zázraků, jedině to hodláme zaznamenati, co je nutnější, aby zbožnost věřících měla popud k chvále Boží a aby ti, kteří touží říci více ke zvelebení víry, vždy mohli najíti, co by dodali.

17. O SMRTI BLAHOSLAVENÉHO ANTONÍNA.

Roku od Vtělení Páně tisícího dvou-

stého třicátého prvního, třináctého dne měsíce června, v pátek, přeblažený Otec a bratr náš Antonín, rodem Španěl, v městě Padově, v němžto skrze něho zvelebil Nejvyšší jméno své, u Celly, v místě bratří, nastoupiv cestu veškerého těla, šťastně přesídlil do obydlí duchů nebeských.

Ten, když jednou opustiv zástupy lidu, které se se všech stran scházely, aby ho slyšely, uchýlil se z města Padovy na Pole sv. Petra, aby našel klid, začal mysliti pouze na Boha, touže setřítí zbožnými slzami a vlasy svatého rozjímání všecken prach, který na něm jakkoli uvízl ze styku se světem, jak to obyčejně bývá. Když jednoho dne sestoupil na zvuk zvonu se své celly, kterou si nechal postavit na ořechovém stromě a usedl k obědu za stolem s ostatními bratry jak bylo zvykem, stala se nad ním ruka Hospodinova a začal náhle pozbývati síly v celém těle.

A když jeho slabost vzrůstala a bratří ho podporovali, povstal od stolu a ježto již nemohl unést slábnoucích

údů, položil se na něčí prosby na lůžko.

Cítě tedy sluha Boží Antonín, že nastává uvolnění těla jeho, zavolal k sobě jednoho ze svých bratří a druhů, jménem Rogeria, a řekl mu: »Dovolíš-li, bratře, půjdu do Padovy na místo svaté Marie, abych nezpůsobil obtíží těmhle bratřím.«

Když tomu bratr přisvědčil, zapřahli do vozu, svatého otce do něho vložili, ačkoliv místní bratří co mohli, odporovali, aby nebyl přenášen na jiné místo. Protože však zpozorovali, že blahoslaavený Antonín to chce skutečně, neradi ustoupili. Když již se přiblížil městu, potkal ho bratr Ignotus, jenž šel na návštěvu k muži Božímu. Když viděl, že nemocí příliš trpí, začal ho prositi, aby zůstal v Celle, v domě bratří. Byli tam totiž bratří blízko kláštera Chudých Paní, kteří jim přisluhovali Svátostmi, jak je v řádě zvykem. Zmíněný bratr poukazoval, že bude veliký hluk a zmatek nemalý v klášteře bratří, hlavně proto, že jsouce uprostřed města, byli by vystaveni nevhodnému shlu-

ku světských lidí. Slyše to služebník Boží Antonín, přisvědčil prosícímu a vyhověv jeho přáním, zůstal na tom místě.

Zatím co tedy sluha Boží Antonín byl s bratřími v Celli, přitížila mu ruka Boží a jak nemoc se stávala prudší, ukazoval známky nemalé úzkosti. Když po krátké chvíli se mu ulevilo, vyzpovídal se a přijav rozhřešení, začal zpívat hymnus přeslavné Panní řka: »O gloriosa Domina, excelsa super sidera«, atd. . .

Dozpívav, pozvedl brzo očí k nebi a díval se pozorně s ohromeným zrakem přímo před sebe. Když se ho bratr, který ho podpíral tázal, co vidí, odpověděl: »V i d í m s v é h o P á n a«.

Bratří pak, kteří byli přítomni, vidouce, že se blíží jeho časná smrt, rozhodli se pomazati světce Božího olejem svatého pomazání.

Když k němu, jako obyčejně, jeden bratr se svatým pomazáním přišel, blahoslavený Antonín pohlédnuv naň, řekl: »Není třeba, bratře, abys mi to či-

nil; neboť mám toto pomazání v sobě. Avšak bude mi dobrým, a rád je přijmu.« A vztáhnuv ruce a sepjav dlaně zpíval s bratřími kající žalmy a dokončil je: Když pak ještě skoro půl hodiny tak zůstal, byla přesvatá ona duše, vysvobozena z vězení těla, pojata do propasti jasnosti.

Avšak tělo podrželo úplně podobu spícího; neboť i ruce jeho jasně zbělely a podržely krásu dřívější barvy, ostatní pak údy těla poddávaly se vůli těch, kteří je upravovali.

O, vpravdě svatý sluha Nejvyššího, jenž mohl v témž okamžiku i žíti i viděti Pána. O přesvatá duše, kterou třebaš neodňala krutost pronásledovatelova, přece tisíckrát pronikla touha po mučednictví a meč spoluutrpení. Přijmi tedy, Otče důstojný, své zbožné cítěle a ježto nám není ještě dovoleno předstoupiti před tvář Boží, buď naším přímluvcem. Amen.

18. O VOLÁNÍ DĚTÍ A SBĚHU A PLÁČI LIDU.

Ačkoliv bratří s největší pečlivostí tajili před cizími i přáteli a známými jeho blažený odchod, aby totiž četný lid jich netísnil přílišným návalem, děti chodíce v hloučcích po městě, volaly: »Zemřel svatý otec, zemřel svatý Antonín.«

Jakmile to lid uslyšel, běžel v hustých řadách k Celli a zapomněl úplně na své zaměstnání, jímž si měly získávati živobytí a jako včely obklopili místo bratří. Především však přiběhli občané bydlící u Caput Pontis ¹³), ve velkém množství a s hojným zástupem silných mladíků a ihned postavili kolem ozbrojenou tlupu strážců. A byli v tom i duchovní a hnal se zástup obojího pohlaví, mladíci a dívky, starci s jinochy, malý i veliký, pán i služebník. Všichni stejným hlasem a jednomyslnou trpkostí v srdci jali se naříkati a projevovali zbožné dojetí myslí mnoha nářky a slzami. »Kam,« pravili, »odcházíš, abyses

nevrátil, Otče; Otče, pravíme, Padovy, voze její i vozatají? Kam jdeš bez dětí, ctihodný otče, anebo který pravdivý hlasatel slova Božího Tobě podobný se najde pro nás sirotky? Vždyť v Kristu Ježíši skrze Evangelium, Ty jsi nás zrodil.« Tak, tak velice vyzývaly společná bolest všech a mimořádný zármutek myslí přítomných k nářku a smutku, takže hluboké vzdechy a hlasy naplňovaly prostor.

19. O NÁŘKU PANÍ A JAK USILOVALY, ABY DOSTALY JEHO TĚLO.

Jaký to byl smutek všeobecný, jak veliký obzvláště nářek Chudých Paní! Nemohly nikterak, jak už byly ženského ducha, opanovati pláč, ale vzlykajíce v hloubi srdce, plakaly neutěšitelným nářkem: »Ach, žel nám, nejdobrotivější Otče, proč smrt, matka hořkosti, nás na čas ušetřila a tebe nám naodvolátně odňala, aby nás tím krutěji trýznila? Naše chudoba nám postačovala tak, že jsme mohly pokládat za bohatství, že

nám totiž bylo možno, aspoň slyšeti ká-
žícího ostatním slova života, jehož nám
nebylo dovoleno viděti tělesnýma oči-
ma.«¹⁴)

A když tyto věci a jiné kajícím hla-
sem volaly, byly mezi nimi, které pra-
vily: »K čemu tolik slz a vzdechů
plných nářků pronášíme do větru, ane-
bo proč provázíme smutkem jako něja-
kého z ostatních smrtelníků toho, z je-
hož nesmrtelnosti se radují spoluobča-
né andělští v nebesích? Vždyť zbývá je-
diný lék toliko tohoto těžkého odděle-
ní, aby s námi zůstal aspoň jako mrtvý
ten, který nám nemohl poskytnouti za
živa své tělesné přítomnosti. Ale jak by
se to mohlo státi, táži se. Nemůžeme
přece věřiti, že by bratří, kteří bydlí na
jižní straně města, dovolili, aby přes-
svaté tělo blaženého Antonína zůstalo
u nás, leč by snad milosrdně se zřekli
svého práva na prosby vznešených ob-
čanů.

Pošleme tedy někoho, kdo by došel
k vedoucím města, duchovním a k vy-
nikajícím světskou mocí a prosil je

s naší strany, aby jako by bez nás, vymohli všichni pro nás, zač zbožně žádáme, abychom toho dosáhly v pokoji s bratřími.« A to se i stalo. A co více? Všichni jednomyslným hlasem vůle přisvědčili prosbám služebnic Kristových a slíbili bez námítky, že jim pomohou.¹⁵⁾

20. JAK OBČANÉ Z CAPUT PONTIS POVSTALI NA ODPOR PROTI BRATŘÍM, KDYŽ CHTĚLI JEHO TĚLO DONĚSTI DO SVĚHO MÍSTA.

Bratři tedy, kteří bydlí u kostelo sv. Bohorodičky, přišli k Celle a zamýšleli přenést ke svému klášteru tělo blaženého Antonína. Vždyť považovali za příliš nezasloužené a nesnesitelné zlo, aby byli zbaveni tak velikého pokladu: Zvláště proto, že sám světec, pokud byl na živu, objímal láskou toto místo nade všecka ostatní oné provincie. Tak velikou měl touhu po onom klášteře, že když cítil, že se blíží smrt, bratrovi, který při něm byl, pod poslušností

přikazoval, aby se postaral jakýmkoliv způsobem, aby tělo jeho bylo odneseno ke kostelu svaté Boží Rodičky. Vidouce však to občané, kteří bydlí u Caput Pontis, bratřím jednomyslně v tvář odporovali a rozmnoživše tlupy ozbrojenců, dali místo ve dne v noci střežiti, aby se nemohlo nijak státi, co bratří ustanovili.

Bratří tedy nevědouce, čeho by vskutku bylo třeba, spěšně došli k biskupovi města a vložili celou svou starost na otce slabých. Ten svolav bratry a kanovníky své, pečlivě vyložil příčinu návštěvy bratří a tázal se jednotlivých na jejich mínění v té věci, žádaje od nich radu. Někteří však z nich, které chudé Paní dříve poprosily, soudili, že se nemá žádosti bratří vyhověti, ba spíše úsilněji se přiklonili na stranu Paní, uvádějíce své důvody. Ale i bratří se pokoušeli přesvědčiti pro svou stranu ne lehkými důvody uvádějíce, o čem věděli, že by to doporučelo jejich prosbu, připomínajíce přání osoby i věcné důvody. Biskup tedy, maje na

zřeteli rozumnou žádost bratří, všestranně vyhověl jejím přáním a rozkázal městským úřadům, aby jim byly na ochranu.

21. O ÚCTĚ LIDU A O ZÁZRAKU.

Mezi tím, co se tak jednalo část občanů z Caput Pontis se ještě více roznítila, aby se jim dostalo těla blaženého Antonína a vzepřevše se mocí, pokoušela se dychtivě a prudce jednati proti zákazu. Svolali sněm starších a všechny, v nichž se mohli nadíti nějaké rady i všechny přátele po obci, aby jim pomáhali. Všichni se dokonce shodli až na tom, že přísahali, že i osoby, majetek a vše co měli, dávají v sázku, než by nechali tělem přeblaženého Antonína jen z místa hnouti. A jest jistě podivné co vypravují! Neboť na tolik sjednotily horlivost a vroucí zbožnost vůle všech, že někteří zapomněli, jak se zdálo, starých nepřátelství, ačkoliv od dávných časů se svářili zastárlou nenávistí a

vnitřními spory, a shodli se jednomyslně a přátelsky na tom, aby tělo blaženého Antonína bylo zadrženo. V obavě pak, aby někdo nezmařil podvodným způsobem jejich naděje, rozhodli se, uloupiti je.

Protože však nebyl přítomen minister provinciální, na jehož pokynu bylo závislé jednání bratří, zavolali bratří jejich starší stranou a počali prositi, aby alespoň chvílku počkali na jeho příchod, aby zanechali toho pokusu a aby vše zůstalo nedotknuto, dokud on nerozhodne. Tato řeč se jim zalíbila: Vždyť zrovna tak zněl i společný souhlas všech občanů. Když tedy začínala noc a zástupy byly vypuštěny, bratří zavřeli brány domu a aby nebyli pro nějakou příčinu vydáni návalu lidu, upevnili bránu závorami a zámky. Avšak o půl noci, když ještě strážci bděli, vrhl se nevčasný zástup lidu, hoře touhou viděti tělo, útokem na dům, kde sv. tělo odpočívalo a nestoudně prolomil závory a dveře.. A když v prudké vášni bratry znepokojili, ku podivu ani jed-

nou, ačkoli třikrát opakovali svůj pokus, nemohli přes všecku námahu vkročit do domu, nýbrž jak vlastními ústy později vyznali, otevřeli dveře a zůstali státi plni úžasu a ačkoliv dům byl pln světla, neviděli vchodu, a chodili oslepeni jasem kolem dokola.

Ráno se scházel věřící lid z města, vesnic a vesniček, aby spatřili tělo přeblaženého Antonína a kdo se ho jen jednou mohl nějak dotknouti, měl se jistě za šťastného. A kdož nemohli se tam pro nával dostat, házeli okny a dveřmi pásy, opasky, prsteny, šperky, klíče a jiné ozdoby dovnitř a někteří věšeli ty věci na tyče a podávali je těm, kteří byli uvnitř, a dostávali je zpět posvěcené dotekem svatého těla.

22. O ZMATKU V LIDU A O PŘÍCHODU MINISTRA.

Když minister dlouho nepřicházel, a protože byl letní čas, nepříhodný pro pohřbívání, bratři rychle skryli tělo do

dřevěné skříně, pokud jim to pro davy bylo možno, vykopali jen trochu země, protože to bylo jen pro dobu, po níž jim bylo čekati a vložili skříň do ní. Když se to stalo, bylo náhle slyšeti něčí hlas: »Tělo odnesli!« — Jak to davy uslyšely, vzbouřily se a vtrhly s meči a kyji do domu bratří, strhly násilně na zem ohrady a dveře a hrnuly se svorně k místu, kde svaté tělo leželo. A neustaly dříve od tohoto pokusu, či co pravím, od tohoto běsnění nebo snad lépe této duchovní horlivosti, dokud skříň s drahocenným pokladem, vykopavše zemi, nenalezly. Nalezše pak tuto drahocennou perlu, nevěřily ještě bratřím, kteří tvrdili, že tělo ve skříně skutečně jest, nýbrž tloukly klackem svrchu na skříň a chtěly si tak zjednati podle hloubky zvuku jistotu.

V sobotu večer pak přišel provinciální minister, na jehož návrat celá obec s napětím čekala. Když ho spatřili občané, bydlící v Caput Pontis, svolali sněm a hned žádali důrazně o tělo svatého Antonína a uváděli na doklad své

prosby vymyšlené důvody a aby bratří spíše ze strachu ustoupili, přidávali dokonce hrozby ke svým důvodům. A na konec použili prostředků, v němž uplatnili svůj slib prohlašující, přede všemi, že neustoupí v obhajobě své věci ani zbraním ani mečům, ani smrti a že pokud budou živi, nikterak neustoupí od svého úmyslu. A minister jim na to odpověděl: »Právem sice, moji drazí, nemůžete žádati nic z toho, co svým kázáním se pokoušíte odůvodniti. Ale pokud by se dalo mluvit o milosti, provedli bychom skutečně po poradě se svými bratřími, co Pán vnukne. Avšak pro dobro pokoje a abyste v křivém podezření se nebáli, že k vám mluvím lstivě, svoluji, abyste sami místo, kde odpočívá tělo blaženého Antonína, dali hlídati, dokud my nerozhodneme o tom, co žádáte a dokud se neporadíme se svými bratřími.«

23. O ROZHODNUTÍ VE PROSPĚCH BRATŘÍ A O STRŽENÍ MOSTU.

Když již nastal třetí den a minister viděl, že se sám nemůže vzpíratí vůli tolika a takových lidí, zvláště proto, že se věc týkala celého množství, odešel na městský úřad a když byla svolána obecní rada, žádal od nich pokorně radu a stejně i pomoc. Správa obce však ze společného souhlasu dala hlídati místo, kde svaté tělo leželo a zakázala pod trestem sto liber, nejen aby nikdo nečinil bratřím násilí, nýbrž aby ani nenosili k tomu místu zbraní, dokud nebude oznámeno, co místní biskup a duchovenstvo, jichž se věc týkala, právem rozhodnou.

Čtvrtého dne tedy po smrti blaženého Antonína vešel biskup, svolav městské duchovenstvo v radu a začali jednati poctivě a upřímně, jak zachovati mezi občany pokoj a zachrániti právo bratří. Otázav se konečně po řadě na mínění starších a moudrých, přistoupil k projednávání pře: Ale jak jsme již dříve řekli, shledal, že jejich předáci byli u-

prošení prosbami Paní a že se kloní na jejich stranu. Tu povstav minister uprostřed bratří a vyžádav si rukou ticho, pravil: »Nezdá se mi, že váží spravedlnost a milosrdenství spravedlivou váhou soudu ti, kteří kladou na její misku jenom dojmy a žádný rozum, — ačkoliv nechci se dotknouti pokoje mezi staršími. Byl přece bratrem našeho řádu a jak viděli oči jejich, nechtějí-li to zatajiti, vždycky zůstal s námi. Pročež i my shledáváme, že jest vyhověti tomu, o němž nepochybujeme, že si, dokud byl na živu, zvolil za místo po pohřeb chrám svaté Bohorodičky před ostatními. Jestliže snad se chcete příti, že si nemohl voliti pohřeb, protože totiž měl vůli svoji svázanou pouty spasitelné poslušnosti, komu tedy, pravíme, přisoudíte, že patří tato moc a svoboda volby, leč jeho představeným? A tak i my, kteří ač nehodni, máme úřad představeného, prosíme pokorně, aby nám bylo dáno, co nám právem řádu a očividně náleží.«

Biskup tedy vyslechnuv názory obou stran stanovil konečným rozsudkem, aby

se nadále všechno dělo podle vůle ministry, a aby podle jeho rozhodnutí všechno, co se řeklo a stalo, bylo zrušeno nebo potvrzeno. Duchovenstvu konečně přikázal, aby se na příští den, to jest pátý po smrti blaženého Antonína, připravili a uspořádavše průvody, sešli se časně ráno k Celle. Nicméně však znovu přikázal městské správě, aby poskytovala ochranu bratřím a připravíc občanské čety, pospíšila v téže době k Celle k převozu blaženého Antonína. Příkaz jeho byl vlídně přijat. Představený obce přijav vlídně jeho příkaz přisvědčil a rozkázal, aby přes řeku, která obtéká Cellu, byl vystavěn co nejrychleji z lodí dřevěný most. Obával se totiž, kdyby průvod šel středem Caput Pontis, že by rozhořčení vzbudilo pobouření v lidu.

Když se to stalo, zbožní lidé z Caput Pontis duchovně sice horlivě, ale pro stavbu mostu rozhořčeně zuříce, zběhli se se sekyrami a meči k místu a v odvážné pošetilosti most rozsekali. Tam bys v pravdě viděl, jak lodi byly sekerami rozsekávány jako dříví v lese, tam v prav-

dě byli bolesti jako u rodící a rozvášněný duch.¹⁶⁾ A co více. Celá obec se vzbourila, hlavně proto, že zločin působil společnou křivdu všem. A když ještě křičeli, slyšelo se, že občané, kteří bydlí na jižní straně obce, přišli již blízko s ozbrojenou četou. Avšak obyvatelé Caput Pontis, jak to uslyšeli, na druhé straně spořádali ozbrojence do šiků a byli připraveni bojovati, kdyby jen někdo z druhých se odvážil dotknouti jejich domu a nebo chtěl odnésti tělo blaženého Antonína na jiné místo.

24. O NÁŘKU BRATŘÍ A O PŘENESENÍ SVATÉHO ANTONÍNA.

Bratří vidoucí, jak se blíží všeobecná zkáza celé obce, zhrozili se velikým strachem a propuknuvše v slzy v nevyřčeném smutku pravili: »Běda nám, že se k vůli nám zvedla taková bouře a že celé město jest pro nás, nebude-li je Hospodin střežiti, vyvráceno. Nač máme ještě žíti, když tolik tisíc lidí, jen proto,

aby uhájili naši věc, má zahynout? Pane, vyslyš nás, Hospodine, smiluj se: vzezři na nás a pomoz! Proč odvracíš od nás svou tvář a nemáš smilování s tímhle naším soužením, jako bys na nás úplně zapomněl? Toužíme po míru a nepřichází, hledáme dobro a hle, zmatek.¹⁷⁾ Pro sebe sama, Bože náš, slyš nás a vyslyš svou věc: nedopusť, aby tato obec nyní dokonala.«

A zrovna tak i ctihodné služebnice Kristovy, uslyševše, co se děje, počaly naříkati a přičítajíce si to, co se stalo, zříkaly se s mnoha prosbami a slzami svatého těla, o které se na přímluvu všech ucházely. A lidé všeho druhu, věku a stavu, volali s horoucím srdcem o Boží milosrdenství. A Bůh, jenž nezapomíná se smilovávati, stal se v příhodný čas sám pomocníkem: neboť ten, jenž se nekla-me v plánech své prozřetelnosti, připustil, aby se k jeho větší slávě lid trochu pobouřil, aby potom podivuhodnějším způsobem zakončil vše tak, jak sám chtěl vše zaříditi. Vždyť by ani ten, který jest věčně dobrý, nemohl připustiti něco zlé-

ho ve státě, kdyby i zároveň nevěděl, co z toho vyvodí pro dobré lidi užitečného. Neboť městská správa nemohouc udržeti lidového povstání, svolala veškeré občanstvo pomocí hlasatele k paláci a svolavši radu, oddělila onu část, která zničila most, na jižní stranu města a zakázal jim pod přísahou a pod trestem ztráty všech věcí, aby se toho dne vůbec již nevraceli ke svým domovům.

Potom biskup města se vším duchovenstvem a městská správa s velikým počtem občanů se sešli k Celle a uspořádavše průvod, přenášeli tělo přeblaženého Antonína s hymny a chválami a s duchovními písněmi středem Caput Pontis ke chrámu svaté Bohorodičky Marie za podivuhodného jáсотu všech. A i přední lidu a předáci celé obce nesli tělo na svých ramenou a pokládali se za šťastny, mohli-li se nosítek jen lehce dotknouti. Byl pak takový nával lidu, že pro množství nemohli jíti zároveň s průvodem středem města a předbíhali raději, nadcházejíce si v prudkém běhu ulicemi a předměstími.

A všichni, kteří mohli sehnati svíce, nesli je hořící v rukou; a byla taková síla světel, že se zdálo, jakoby celé město zapáleno, hořelo. A když se přišlo k chrámu svaté Bohorodičky Marie, processí se skončilo, biskup sloužil slavně mši svatou a uctivě pak uložil tělo blaženého Antonína a vykonav tak důstojný pohřeb, vrátil se s velikou radostí domů.

25. O ZÁZRACÍCH, KTERÉ SE TOHO DNE CELKEM STALY.

A hned téhož dne přinesli mnoho nemocných různými nemocemi, ihned bylo pro zásluhy blahoslaveného Antonína vráceno bývalé zdraví, jakmile se totiž každý nemocný dotkl rakve, hned s radostí byl zbaven vší nemoci. A ti, kteří pro množství přicházejících nemocných nemohli se dostat k rakvi, byli přinášeni před kostelní bránu a uzdravovali se na ulici před zraky všech.

Vpravdě tam byly otevřeny oči slepých, uši hluchých se otvíraly, chromý

poskočil jako jelen, uvolněný jazyk němých rychle a plynně provolával chválu Boží. Ůdy ochrnutím uvolněné se upevňovaly a sloužily k užitku jako dříve, hrbatost, dna a různé druhy nemocí zázračně mizely. A konečně se tam dostávalo věřícím jakýchkoli žádoucích dobrodiní: spasitelného účinku svých proseb tam docházeli muži i ženy, přicházející z různých končin světa.

26. O PRŮVODECH A POBOŽNOSTI LIDU.

V záři a přejasném světle zázraků rozněcovala se zbožnost věřících a jakoby Bůh tvořil nový Jerusalém, zdálo se, že z rozptýleného Israele tvoří nové shromáždění. Vpravdě, od východu a západu, od jihu a severu, přicházel lid v průvodech a vidouce divy, které se děly před jejich očima pro zásluhy blahosla-veného Antonína, chválili s uctivostí zásluhy jeho svatosti. A mezi těmi, kteří, jak jsme řekli, přicházeli v celých prů-

vodech, vzdávající zbožně chvály Hospodinu a jeho služebníkově blahoslavenému Antonínovi, přišli na prvním místě obyvatelé, kteří bydlí v Caput Pontis, kteří také strhli v prudkém pohnutí myslí most, aby jim svaté tělo nemohlo být odneseno. S proudy slz a bosi, napřed s duchovenstvem a kříži a korouhvemi přicházeli s podivuhodnou uctivostí k návštěvě blahoslaveného Antonína, že strhovali srdce přihlížejících ke zkroušenosti a vyzývali je k vroucnosti božské lásky. Kdopak by mohl mít tak kamenné srdce, aby se nepoddalo dojmu, a aby se neupevnilo v hnutí dobré vůle, když by viděl, jak vojíni, a lidé z vybraných kruhů, kráčí po neschůdných cestách a jak vznešené dámy, jemností tak tak se nesoucí, jdou bosy ve šlépějích těch, kteří šli před nimi? Ale i sami bratří, obdivující se jejich podivuhodné zbožnosti, a zvláště proto, že vlastně představovali ve světcově při protivný směr, uspořádali sbor zpěváků a vyšli jim s poctou vstříc, aby tak povzbudili jejich srdce k pevnějšímu pokoji.

Ale nejen tito, ale i veškeré město po částech a v určité dny přicházelo v téměř pořádku v průvodech a bez obuvi. Také řeholníci přišli s tou částí města, kde bydlí a která nejvíce vyniká jejich množstvím v příslušném průvodu a bosi. Konečně i biskup provázen posvátným sborem duchovenstva s bosýma nohama uctivě přišel a i městská správa s šiky vojáků a s nesčitelnými davy lidstva přitáhla a sňala obuv s nohou. Podobně také posvátné sbory řeholní, které bydlí hojně v okolních vesnicích a městečkách, přispěchaly po strohých cestách v horlivé zbožnosti, v posvátných rouchách a bosi.

Přišel potom i zástup studujících a žáků, jichž má Padova nemalý počet: a ti, mísíce se zbožnými slzami zpěvy synů (israelských) z doby, kdy znovu stavěli chrám Boží, vzdychali a zároveň jásali. Tam zarmoucený zpíval a uprostřed pláče propukal v jásot. Tak tedy po řadě postupovali — jak to mám říci? — chválicí či plačící, šiky kráčející bosi a nesli v čele takovou svíci a takové velikosti,

že ji mohli teprve tehdy, až ji o veliký kus zkrátili, postaviti pod střechou kostela svaté Bohorodičky.

A nejen oni sami, nýbrž i každý jiný průvod občanů, jak v ustanovené dny přicházeli, přinášeli tak dlouhé svíce, že většinu jich mohli vnésti dovnitř teprve, když je zlomili. Lidé nesli tyto svíce na ramenou, protože k nešení jediné sotva stačilo šestnáct lidí, a ti šli ještě ohnuti: a když někteří přivázeli svíce na vozech, táhli je, majíce šíje spojeny jhem, dva páry volů. Svíce byly totiž zhotoveny velice dlouhé a vystupovaly z nich jako na svícnu po stranách ramena, ozdoby a lilie, hrozny a různé podoby květin, pečlivě vytvořené rukou umělcovou. Některé měli podobu chrámových staveb nebo představovaly hrozné hrady a tvrze. Nicméně i ti, kteří ozdobili svá processí tak uměleckými voskovými díly, nesli ještě jednotlivě v ruku hořící svíce. A ježto se nemohli vůbec dostatí pro nával až k chrámovým dveřím, házeli porůznu svíce a svíčky na ulici před bránou kostela.

Jiní pak zapalovali světla na zdech a bděli po celé noci na ulicích a je jistě podivuhodné, že neustoupili ani v nejmenším letnímu horku a že ani v zimě za dlouhých mrazů si nedali pokoje, nýbrž že s pevnou myslí spojovali den s nocí a za stálého střídání jedněch po druhých využívali každého okamžiku času ke chválám Božím.

Ovšem, že město bylo plno radosti, že je poctěno takovou slávou a že je zdobí tolik světel, takže »cítilo, že úplně z něho zmizely temnoty noci.«¹⁸) Přispěchali Benátčané, přiběhli Tervisané, přibyli Vicenští, Lombardští, Slované, Akvilejští, Němci i Maďaři: ti všichni viděli na vlastní oči, že se znovu dějí divy a stávají zázraky, a chválili a oslavovali všemohoucnost Stvořitelovu.

A všichni, ať jich přišlo cokoli, když viděli na své oči zázraky, které se děly nepopíratelně pro zásluhy blahoslaveného Antonína, když je mohli takřka rukama ohmatati, pojavše důvěru v milost, že se mohou ještě obrátiti, vyznávali své hříchy bratřím, kteří sotva sta-

čili tak velikému počtu. Avšak ti, kteří přicházeli jenom k vůli uzdravení a jak stojí v Písmě, »hříchy své tajně ukryvali,«¹⁹⁾ nikterak se nemohli dostat na cestu uzdravení: Ale teprve, když vykonali zpověď a opustili své hříchy, brzo před očima všech došli smilování.

27. O VYSLÁNÍ POSLŮ KE KURII PRO SVATOŘEČENÍ SVATÉHO ANTONÍNA.

Víra církve jest vyvýšena: nejvyšší chudoba dochází uznání a prostičká pokora úcty: věrolomnost, slepá to matka bludu, rdí se studem a mysl, otupěná bludařskou nepravostí, chromne, jakoby nakažena mokvající hnilobou. Podezřívavá bezbožnost konečně došla zahanbení, a temnota nevěry se ztrácí v záři zázraků, jakoby vyšlo nové světlo.

Vždyť posvátný sbor duchovenstva volá: volá i zbožný lid: všichni jedním hlasem a jednotnou vůlí se shodují: vše-

mi možnými způsoby stojí na tom, aby se poslalo ke kurii žádat za svatořečení blahoslaveného Antonína. Vykonala se tedy o této záležitosti slavná porada mezi duchovenstvem a lidem a v plném shromáždění se stanovilo, že je nutno vyslyšeti jednotné přání všeho množství. Co potom? — Píše biskup s duchovenstvem, správa města s vojíny a obyvatelstvem, a necelý měsíc po smrti světcově byli posláni k Apoštolské stolici vyslanci, známí důstojným životem a ctihodným postavením.

Když po několika dnech předstoupili před tvář apoštolského náměstka a svědomitě vyložili příčinu svého příchodu, byli velice laskavě přijati jak panem papežem Řehořem Devátým, tak veškerou kurií, ačkoliv nemalá část z nich se velice divila, jak rychle se má uspíšiti Boží sláva a jak náhle se dostavily tak veliké zázraky. Vskutku byl svolán posvátný sbor kardinálů a jednalo se slavně o věci Paduánských vyslanců. Na konec svěřil papež se souhlasem všech vyšetřování zázraků důstojnému biskupovi Pa-

duánskému a převorům svatého Benedikta a Bratří Kazatelů.

Se všech stran se sběhl nemalý dav obojího pohlaví, a přísahou dosvědčovali, že byli pro slavné zásluhy blaženého Antonína zbaveni různých neštěstí a ze všech stran vzrůstá převeliké množství zázraků. A jen těm svědectvím se popřává sluchu, která se dají potvrditi přísahou a teprve když je potvrdí větší počet svědků, zanášejí se potvrzené zázraky do seznamu. Aby pak byla věrohodnost zázraků ještě zvýšena, táží se podrobně na osoby i událost, na místo a čas, co bylo při tom vidět a slyšeti a pečlivě se zaznamenávají ještě jiné okolnosti, pokud jsou svědkům známy. A když bylo vyšetřování o zázracích svědomitě skončeno, věrný lid paduánský naléhá s pevnou zbožností na další jednání a posílá po druhé a po třetí vždy více a více zpráv a vybírá věrohodné vyslance k apoštolské Stolicy. Neboť chtějíce svědomitě zpraviti o své záležitosti a o věrohodné zbožnosti svědomitost apoštolské Stolice a bdělé kardinály,

poslal ctihodný bratr paduánský bratry a starší kanovníky svého chrámu zároveň s převorem od Panny Marie na Hoře Křížové, městská správa pak vynikající šlechtice, hrabata a vojíny, s nemalým zástupem předáků města a obyvatelstva. Psala pak také celá úctyhodná obec magistrů a žáků a sbor učenců, který se jistě nedá snadno zamítnouti, poslal psané svědectví o tom, co viděli a slyšeli. Ale nade vše to podali písemnou zprávu i přítomní ctihodní kardinálové, neboť tak to Bůh zařídil, že v té době byli jako papežští vyslanci v Lombardii a v Marce Tarvísské pan Oddo z Monte Ferrato a pan Jakub, zvolený biskup Palestrinský, majíce v několika městech zjednatí mír. Když přišli při příležitosti zmíněného poslání také do Padovy a spatřili na vlastní oči a naprostou jistotou pravdivost Božích zázraků, stali se tak i sami svědky pravdy a připojili na potvrzení zázraků i své písemné zprávy.

Když tedy vyslanci dostali všechny tyto dopisy, odešli rychle ke kurii a vyzbrojeni takovými a tak vážnými dokla-

dy, byli přijati od pana papeže a celé kurie s největší laskavostí. A co bych užíval mnoha slov? — Znovu byla svolána porada a jednalo se důkladně ve přítomnosti pana papeže a celého sboru kardinálského o svatořečení blahoslaveného Antonína a na schůzi, která potom byla svolána, byl pověřen pan Jan, biskup Sabinský, aby celkově prozkoumal zázraky a potvrdil, co bude vyšetřeno. A onen pán, nejednaje v této sobě svěřené záležitosti nikterak zdlouhavě, celou věc hbitě provedl a v neočekávaně krátké době se úplně zhostil zmíněného vyšetřování a potvrzení.

28. *O NEBESKÉM VIDĚNÍ.*

Ale mezi tím vznikla pro paduánské vyslance nová nečekaná pohroma, jež vynořivši se, zkalila předešlé, příjemně postupující úspěchy. Někteří kardinálové totiž, pro svůj život a vzdělání nemalého významu mezi ostatními církevními knížaty, majíce na mysli církevní

zvyklosti a vzhledem na krátkou dobu, soudili, že o tak veliké věci se nemůže jednati tak ukvapeně, zvláště když od smrti blahoslaveného Antonína neuplynul ještě ani rok. A tak prý nemohou, jak opatrně tvrdili, a ani nechtějí souhlasiti s jeho svatořečením, leč po uplynutí příslušné doby.

Avšak ten, jenž svědčí hlasem prorokovým, že »nedá jinému své slávy,«²⁰) chtěl, aby toto přání bylo na nějaký čas odmrštěno, aby vyšlo na jevo, že jen milost dokonala celé toto dílo. Neboť ve vhodnou chvíli přispěl milosrdně ku pomoci a naklonil jednoho z nich zázračným viděním svatořečení blahoslaveného Antonína. Vidění jeho bylo asi takové: Viděl, a hle: pan papež, oděn rouchy velekněžskými, byl připraven, aby posvětil nějaký kostel a oltář: kolem něho stál kruh ctihodných kardinálů, majících mu podle obyčeje přisluhovati. Když pak se přiblížil okamžik konsekrace, hledal papež ostatky, aby je vložil podle předpisu do oltáře. A oni všichni

jeden po druhém odpovídali, že vůbec nemají ostatků, které by tam vložili.

A on, jakoby hledal, ohlížel se kolem, a viděl náhodou nedaleko vystavenou mrtvolu k pohřbení, přikrytou ozdobným rouchem: jakmile to spatřil, pravil: »Přineste rychle tyto nové ostatky, ať je uložíme v oltáři.« — Když pak oni tvrdili, že ta nová mrtvola nejsou ostatky, řekl: »Sejměte aspoň tu příkrývku a aspoň se podívejte, co je tam uvnitř skryto.« Oni tedy šli pomalými kroky jen neradi k tělu a rychle sňali sukno, do něhož bylo zabaleno, jak jim to bylo přikázáno. Když je odkryli a nepocítili ani nejmenší zápach hniloby, zalíbily se jim tolik spatřené ostatky, že se přeli, kdo co má vzít dříve.

Za tohoto shonu, jak se mu zdálo, se onen pán probudil a po chvíli vstal, zavolal k sobě své duchovní a hned jim vypravoval zbožně své vidění i jeho výklad o svatořečení blahoslaveného Antonína, tvrdě, že svatořečení světcovo bude provedeno. Když pak vyšel ze svého paláce a chtěl se odebrat do kurie, hle,

paduanští, jakoby vedeni Božím vnuknutím, stáli u brány. Když je řečený pán spatřil, obrátil se ke svým provázejícím duchovním a řekl jim s úsměvem: »Hle, náš sen a jeho výklad.« — A posílen božským viděním byl tak mocným podporovatelem věci paduánských, že důrazně tvrdil, že se nesmí božská všemohoucnost protahováním svazovat a že se nemá sláva světcova zamezovati k vůli nějakým zvyklostem.

29. O SVATOŘEČENÍ BLAHOSLAVENÉHO ANTONÍNA.

Když byl tedy, jak bylo řečeno, přečten zápis o zázracích před panem Janem, biskupem sabínským, jak byl ověřen přísahou svědků, když byly všechny zázraky potvrzeny a konečně přijaty, shromáždili se všichni kardinálové, kteří byli tehdy v kurii přítomni. Bylo oznámeno, že se bude jednati o svatořečení blahoslaveného Antonína a se souhlasem všech se konalo velice radostné sezení:

»Bylo by velice nedůstojno,« pravili, »abychom zbavovali zásluhy přeblahoslaveného otce Antonína povinné úcty na zemi, kdyžtě ho ráčila Velebnost Boží korunovati slávou a ctí v nebesích. Neboť jako jest nevěrou nepřikládati víry poznaným zázrakům, tak jest zase jistým druhem závisti, odpírati chvály zásluhám světců, když konečně papež viděl, jak všichni jednomyslně souhlasí se svatořečením svatého Antonína, a bera v úvahu i nepřemožitelnou zbožnost Paduánských, svolil k jejich pokorné prosbě se všeobecným souhlasem a zamítнув jakékoli oddalování ustanovil den, kdy se má provésti.

A již se přiblížil třetí den, zvolený pro velikou tu slavnost. Přišel posvátný sbor kardinálů, byli sezváni biskupové, dostavili se opatové a sešli se i církevní preláti z různých končin světa, pokud byli právě přítomni. A nescházely posvátné sbory kněžstva a zástupy lidu byly skoro neschetné. — Potom se dostavil papež v celé slávě, ozdoben velekněžskými odznaky, a kolem pomazaného

Páně se shromáždila společnost kardinálů a ostatních církevních knížat, oděná posvátnými rouchy. Před vším lidem byly předčítány, jak bývá při takové příležitosti, zápisy o zázracích a s velikou zbožností a úctou byly vychvalovány slavné zásluhy blahoslaveného otce Antonína.

A potom pastýř církve povstav a pln svaté útěchy pozvedl ruce k nebesům, vzýval jméno božské Trojice a zapsal jméno přeblahoslaveného otce Antonína do seznamu svatých a ustanovil, aby se jeho svátek slavil v den jeho smrti, ke chvále a slávě Boží, Otce a Syna a Ducha Svatého, jemuž jest čest a moc po všechny věky věkův. Amen. —

Stalo se to pak ve Spoletu, léta Páně tisícího dvoustého třicátého druhého, na Hod Boží Svatodušní, za panování pana papeže Řehoře Devátého léta šestého.

Vyslanci města Padovy rychlým pochodem se odebrali domů a vrátili se s velikou a šťastnou slávou ani ne celý rok po smrti blahoslaveného Antonína a slavili jeho svátek, když se přiblížil

výroční den jeho smrti, toho dne s ne-
výslovnou slavností. —

RESPONSORIUM

jakožto nejoblíbenější modlitba lidu ku svatému Antonínovi. Složil je svatý učitel církevní Bonaventura, když r. 1263 bylo přenášeno tělo svatého Antonína do nového chrámu. — Jeho snad nedosti zřetelné znění se vysvětlí zhuštěným obsahem, neboť chce pojmuti různé druhy pomoci světcovy. Tvoří osmé responsorium v jitřních hodinkách františkánského officia dne 13. června. Papež Pius IX. udělil všem, kdož se je zbožně pomodlí, pokaždé odpustky 100 dní a při denní modlitbě jednou za měsíc plnomocné za obvyklých podmínek. (25. ledna 1866).

Si quaeris miracula:
Mors, error, calamitas,
daemon, lepra fugiunt,
aegri surgunt sani.

Cedunt mare, vincula,
membra resque perditas
petunt et accipiunt
juvenes et cani.

Pereunt pericula,
cessat et necessitas,
narrent hi, qui sentiunt,
dicant Paduani.

Cedunt mare, vincula, etc.
Gloria Patri et Filio et
Spiritui Sancto. —

Cedunt mare, vincula, etc.
Ora pro nobis, beate Anto-
ni,

Ut digni efficiamur promissio-
nibus Christi.

Zde jsou divy, hledáš-li je:
Smrt, neštěstí, všechen blud,
malomocnost, ďábel, prchne
uzdraví se chromý úd.

Moře klesne, pouta spadnou,
Antonín ti najde zas,
co jsi ztratil a co hledáš
celý den a celý čas.

Neštěstí a bída mizí
a ty najdeš v světě ráj:
to ti hlásá město cizí,
Paduánský celý kraj.

Moře klesne, pouta spadnou,
atd.
Sláva Otci i Synu i Duchu
Svatému.

Moře klesne, pouta spadnou,
atd.

Oroduj za nás, svatý Anto-
níne, abychom se stali hod-
nými zaslíbení Kristových.

O r e m u s.

Ecclesiam tuam, Deus, be-
ati Antonii, confessoris tui,
deprecatio votiva laetificet, ut
spiritualibus semper miniatur
auxilliis et gaudiis perfrui
mereatur aeternis. Per Chris-
tum, Dominum nostrum.

Nechť toužená slavnost sv.
Antonína, vyznavače tvého,
Bože, Církev tvou oblaží, aby
duchovní pomocí vždy byla
chráněna a radostí si zaslou-
žila požívati věčných, skrze
Krista, Pána našeho.

Amen.

POZNÁMKY.

1. Ulixes, latinské jméno Odyssea, byl řecký rek z trojské války, který bloudil vraceje se s této výpravy, dlouhá léta po moři a dostal se prý až do Portugall. —

2. Citát není z Písma sv., nýbrž od sv. Jeronýma (Migue, Patr. Lat. XXII, p. 580)..

3. Sv. František poslal do Marokka šest bratří hlásat svatou víru. Jeden z nich pro nemoc zůstal zpět, ale ostatních pět bylo skoro ihned umučeno: Berard, Petr, Accurs, Adjutus, Otho.

4. Generální kapitola bylo shromáždění všech bratří, jak se konalo již v prvních letech řádu. Dnes se koná v řadě Bratří Menších vždy po šesti letech a scházejí se k ní jen představení všech řadových provincií.

5. Představení v řádu Bratří Menších se nazývají ministři, t. j. služebníci bratří. Nejvyšší představený jest generální minister, představený provincie provinciální minister.

6. O čest pobytu sv. Antonína se ucházejí tři Monte Paolo: 1. Monte Paolo na hranicích Umbrie a Toscany blíže Arezza. 2. San Paolo na hoře u Bologne. 3. Monte Paolo u Forli. Všechno však svědčí pro třetí místo u Forli;

7. Mat. 5, 14.

8. 1 Cor 2, 12.

9. Is. 41, 15.

10. »Ostijský pán« je biskup města Ostie, který byl protektorem řádu sv. Františka, jak to vyžaduje řehole řádu v hl. 12.

11. 2 Cor 6, 2.

12. Domy bratří Menších se nenazývaly v prvních dobách »kláštery«, nýbrž právě na výslovný rozdíl od nich, jmenoval je František i bratří »loca«, t.j. místa. V tom smyslu tedy jest rozuměti i zde všude slovu: m í s t o. Vlastnictví těchto »míst« zůstávalo výslovně dárci, takže bratří byli stále jen »cizinci a poutníky«. — Sv. František si přál a trval přísně na zásadě sv. evangelia, že bratří »nemají mít kam by hlavu sklonili«. Jeho řád také neměl být řádem mnišským a neměl tedy mít klášterů (monasteria), nýbrž pouze nepatrné, chudičké útulky, — místa, — kam se bratří po apoštolských cestách měli uchylovati k duchovní obnově. —

13. Caput Pontis bylo asi předměstí Padovy. Česky: Začátek mostu.

14. Nemohly ho viděti, protože jim to klausura nedovolovala.

15. »Chudé Paní« jest původní jméno druhého řádu Františkova, jehož první dcerou byla sv. Klára. Obyčejně se nazývají klarisky. —

16. Srovnej žalm 57, v. 7, 8.

17. Srovnej Jer. 14, 19.

18. Slova z chvalozpěvu »Exsultet«.

19. Přísl. 28,13.

20. Is. 42, 8.

OBSAH.

Předmluva překladatelova	5
Úvod	7
1. Začíná předmluva k životu	9
2. O městě, kde se narodil sv. Antonín	11
3. Jak vstoupil do řádu sv. Augustina	12
4. Jak tam pokročil ve svatosti a vědě	14
5. Jak vstoupil sv. Antonín do řádu bratří Menších a jak mu změnili jméno	15
6. Jak šel do Maroka a o jeho návratu	18
7. Jak přišel do Romagny a jak tam žil .	19
8. Jak se dověděli bratří o jeho vědomosti . .	21
9. O jeho kázáních po Romagně a o obrácení bludářů	23
10. O jeho slávě a účincích jeho kázání	24
11. Jak přišel do Padovy a jak tam kázal	25
12. O pronásledování ďáblově a o zázraku se světlem, jak je viděl	27
13. O zbožnosti Paduánského obyvatelstva a plodech jeho kázání .	28
14. Jak předpověděl svou smrt	32
15. O celle, kterou si dal vystavěti v koruně ořechu	33
16. Začíná se druhá část	35
17. O smrti blahoslaveného Antonína ,	35
18. O volání dětí a sběhu a pláči lidu	40
19. O nářku paní a jak usilovaly, aby dostaly jeho tělo	41
20. Jak občané z'Caput Pontis povstali	43
21. O úctě lidu a o zázraku	45
22. O zmatku v lidu a o příchodu ministra .	47
23. O rozhodnutí ve prospěch bratří a o stržení mostu . ,	50
24. O nářku bratří a o přenesení svatého Antonína	53
25. O zázracích, které se toho dne celkem staly	56
26. O průvodech a pobožnosti lidu	57
27. O vyslání poslů ke kurii pro svatořečení sv. Antonína	62
28. O nebeském vidění	66
29. O svatořečení blahoslaveného Antonína	68
Responsorium	73
Poznámky	75

SVATÝ ANTONÍN
LEGENDA PRVNÍ ČILI NEJSTARŠÍ ŽIVOT
PŘELOŽIL A POZNÁMKY PŘIDAL
P. J. EV. URBAN O. FR. M.
VYTISKLA KNIHTISKÁRNA
ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS AKC. SPOL.
L. P. 1931
PRO NAKLADATELSTVÍ
KROPÁČ & KUCHARSKÝ
V PRAZE I.